

אטקסיה עובדות בסיסיות לחולים

מהי אטקסיה?

המילה אטקסיה מקורה מיוונית ומשמעותה "ללא סדר". אטקסיה מציינת תנועה בלתי מאורגנת, מגושמת ומלווה בהפרעת יציבה. קואורדינציה של תנועה מצריכה תאום בין מכיבים שונים של מערכת העצבים, במידה ואחד פגום, ייתכן הופעה של אטקסיה. הרופא שלך יבדוק אותך ויעריך באם האטקסיה מקורה מהפרעה מוחית, הפרעה בעמוד שדרה או בעצבים. האזור המוחי המעורב לרוב באטקסיה הגו המוחון.

מהם התסמינים של אטקסיה?

- o קושי ביציבה בעת עמידה
- o הפרעות הליכה אשר יכולים לכלול:
 - הליכה על בסיס רחב
 - הליכה מתנדנדת ונפילה לאחד הצדדים
 - חוסר יכולת ללכת בקו ישר
 - נפילות בשל חוסר יציבות
- o תנועות מגושמות חסרות קואורדינציה
- o רעד אשר לרוב מחמיר לקראת סוף תנועה אשר יכול לערב ידיים, רגליים, ראש או את כל הגוף
- o הפרעות דיבור בעיקר דיבור מרוח
- o הפרות בתנועת עיניים אשר יכולות לגרום לראיה כפולה או מטושטשת
- o סחרחורת

מה גורם לאקטסיה?

- אטקסיה הנה תסמין נוירולוגי ולא מחלה. ייתכנו גורמים שונים למצב זה:
- o נזק מוחי מגידולים, שבץ מוחי, חבלת ראש, זיהום וכו'
 - o חסר ויטמינים כגון רמה נמוכה של ויטמין B1, B12, E.
 - o חשיפה לתרופות או רעלנים כגון פניטואין, קרבמזפין, ברביטורטים, תרופות הרגעה, אנטיביוטיקה, ליתיום, אמידורון ואלכוהול.
 - o הפרעות אוטואימוניות כגון טרשת נפוצה, תגובה חיסונית לגידול, תהליך דלקתי בכלי הדם המוחיים או מחלת צליאק.
 - o הפרעות מטאבוליות כגון הפרעות בבלוטת התריס, או רמת סוכר נמוכה.
 - o מחלות נוירודגנרטיביות בהן המוח מאבד תאים כגון אטרופיה רב מערכתית (MSA) או אטקסיה ספינוצרברלית (SCA) וכו'.
 - o מחלות גנטיות מורשות.

כיצד מאבחנים אטקסיה?

לצורך אבחנת אטקסיה, הרופא צריך לשאול לגבי היסטוריה רפואית, כולל היסטוריה משפחתית. יש צורך בבדיקה נוירולוגית מקיפה ולפי צורך גם בבדיקות עזר:

- o הדמיה של המוח בעזרת טומוגרפיה ממוחשבת (CT) או תהודה מגנטית (MRI) ו/או תהודה מגנטית של עמוד השדרה.
- o דגימות דם, שתן ונוזל עמוד שדרה.
- o בדיקות לחץ דם ותפקודי כליה.
- o בדיקה קרדיאלית.
- o בדיקת הולכה עצבית ואלקטרומיוגרפיה (EMG/ENG)
- o הערכה קוגניטיבית ונוירופסיכיאטרית.
- o בדיקת עיניים.
- o בדיקות דם לאטקסיות גנטיות.

האם קיים טיפול?

הטיפול באטקסיה תלוי בגורם. במידה והתסמונת נגרמה בשל חשיפה לתרופות או רעלנים, הפסקת החשיפה עשויה לשפר את התסמינים. טיפול אפשרי בחלק מהמצבים של חסר ויטמינים, גידול, מחלות אוטואימוניות או מטאבוליות. חלק מהאטקסיות הגנטיות לעיתים מלוות בטיפול תרופתי או ויטמינים ספציפי. כאשר אין טיפול ספציפי, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק וטיפול בדיבור עשויים לשפר תפקוד ואיכות חיים במטופלים הסובלים מאטקסיה.